

K problematice antikomunismu

Važme si svých předchůdců i sami sebe

Antikomunismus zůstává problémem naší – a nejen naší – společnosti. Svými projevy se může nepříznivě dotknout kteréhokoli člena nebo sympatizanta Komunistické strany Čech a Moravy, radikálně levicově směřovaných organizací a všech jejich orgánů. Cílem tohoto textu je seznámit čtenáře nejen s jeho projevy a způsoby, ale také upozornit na možnosti předcházení, oslabování jeho vlivu a případně obrany před napadáním nebo zastrašováním jeho podporovateli. Text má poskytnout radu, jak se vůči antikomunismu chovat všeobecně a snad i v konkrétních případech.

Komunistické hnutí patří svým tvořivým charakterem k rozvojovému kulturnímu dědictví a bohatství lidstva i v naší zemi. Komunisté výrazně přispěli k boji za zlepšení sociálních a pracovních podmínek, země za jejich účasti ve vládách, ve kterých hráli rozhodující roli, prošla bouřlivým hospodářským, sociálním i kulturním rozvojem. Zvláště ocenění hodný je jejich podíl v boji proti nacismu před druhou světovou válkou a v jejím průběhu. Nic na tom nemění skutečnost, že si uvědomujeme, že nešlo o žádný ideální, bezchybný stav a jeho součástí byly v různém rozsahu i skutečnosti, které jsou v rozporu s teoretickými nebo programovými zásadami komunistického hnutí, v hospodářství např. v podobě ekonomické neefektivnosti, potlačování iniciativy, nedostatečného využití vědeckotechnické revoluce apod. Na základě získaných zkušeností, uznání chyb a rozpoznání jejich příčin by mělo být v zájmu celé společnosti, aby se v žádné oblasti neopakovaly, byly poučením, případně i varováním pro další vývoj. Značná část společnosti, a to nejen na území zemí, které se vydaly na cestu budování socialismu v minulosti nebo v ní dál pokračují, objektivně oceňuje dosažené úspěchy. Jejich popularita se spíše, byť kolísavě a bez idealizace, zvyšuje díky sociálním vymoženostem, z nichž velká část je u nás i v dalších zemích bývalého “socialistického tábora” místo rozšiřování v různé míře postupně ztrácena – bezplatné školství, zdravotnictví, řešení bytových problémů, stabilizace cen v závislosti na ekonomickém rozvoji země bez hlubokých krizí, mírové a přátelské vztahy nejen ve státech s podobnou cestou, ale se všemi zeměmi, se všemi pracujícími světa, naděje na život bez imperialistických válek, bezpečnost a udržitelný rozvoj vlastních zemí.

O antikomunismu

Bojovný a nesnášenlivý extrémistický antikomunismus se stal součástí politického prostředí nejen v naší zemi, ale i ve značné části světa, v Evropě pak také v Radě Evropy, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Organizaci severoatlantické smlouvy, Evropské unii a prakticky ve všech jejích členských státech. Nositelem je značná část především politických elit, sdílí ho značná část občanů a dosud se nesetkává s dostatečně účinným odporem.

Jeho zastánci zpochybňují teorii i praxi komunistického hnutí obecně, včetně stran, organizací a institucí, soustřeďují se na často zveličené poukazování na jeho chyby, aniž by brali v úvahu celkový, objektivní pohled, který, včetně rozboru chyb, jejich příčin i důsledků, by byl naopak přínosem pro poučení všech. Ve společnosti je velká snášenlivost k ideologickému a neobjektivnímu prohlašování hnutí i s ním spojené organizace společnosti a státu za totalitní (u nás i zákonem), k antikomunistickému zkreslování dějin a šíření jen výběrových informací o dějinách. I řada dějepisců se tak dopouští ahistorizmu (podcenění vývojového hlediska), prezentizmu (hodnocení současnými očima, současnými pravidly, bez ohledu na tehdejší okolnosti), používá zkreslující metodu “část za celek”. Téma dějin Komunistické strany Československa a období 1945 – 1989 je u nás pro současný režim velmi aktuální a soustřeďuje na jeho “zpracování” značné finanční zdroje, nejméně v desítkách miliónů Kč ročně. Nepříjemné je porovnávání až ztotožňování např. s fašismem, resp. nacismem. Dobrý

a důsledný rozbor systémových i subjektivních chyb minulosti patří k nejlepším zbraním pro předcházení jejich budoucím výskytům i proti antikomunismu.

Součástí tohoto společensky nepříznivého prostředí je vykreslování představitelů hnutí jako charakterově, politicky, morálně, kulturně i sociálně nepřijatelných, nepřátelské a nesnášenlivé chování, ponižování, diskreditace a diskriminace osob na základě příslušnosti ke komunistickému, někdy i jen levicovému hnutí, nedemokratické omezování jejich vlivu a pozice. To se děje nejen v nesouladu s jejich zastávanými názory a současnou politickou praxí, ale i v rozporu s právním řádem. Ne úplně výjimečně je oslavována minulá i současná ochota uplatnit teroristické metody pro prosazení politických cílů – odstranění komunistů ze společnosti, útoky na osoby, majetek a akce. Některé osoby jsou předmětem hrozeb. Nezákonně, ale beztrestně jsou pořizovány i zveřejňovány seznamy údajných “viníků” či aktivních komunistů, ve sdělovacích prostředcích včetně internetu (s přímými nebo nepřímými výhrůžkami). Veřejné orgány projevují nízkou, případně neprojevují žádnou sociální a občanskou ochranu postiženým osobám a jejich rodinám. Běžně dochází ke znevažování symbolů komunistického hnutí až po snahy o jejich zákaz, ke kterému v některých zemích přistoupili, odstraňování nebo ničení památníků. Extrémní antikomunismus jde dál – znepřístupňováním informací, literatury o komunistickém hnutí a s ním spojených autorů, jejich vylučováním z veřejných fondů. Toto obrazoborectví a “čištění” informačního prostoru spolu s používáním tzv. černých technologií působení na veřejnost vnáší do společnosti nejen nesnášenlivost, strach, ale i vandalismus a přivýkání na ně. Antikomunistický postoj je standardem i pro značnou část sdělovacích prostředků, včetně elektronických. Antikomunismus se průběžně promítá do legislativy a dalších dokumentů států a v dílčích věcech do jednání a případně i dokumentů nadstátních organizací.

Naše země v tom není výjimkou, spíš naopak – včetně pokusů o “rozpuštění” Komunistického svazu mládeže a o zákaz nebo omezení činnosti KSČM, přijetí zákonů s jasně antikomunistickými prvky. Orgány a představitelé státu a veřejných institucí jsou, bohužel, často aktivními antikomunisty nebo na jejich straně, či k antikomunismu pasivní, mají však také nepochybně velkou možnost ovlivňovat žádoucí omezování antikomunismu nejen k tomu z právního řádu vyplývajícími nástroji, ale i svými konkrétními postoji a projevy. Velká část naší společnosti oprávněně, byť ne vždy veřejně, kritizuje současný stav morálně politického prostředí, ke kterému extrémní antikomunismus patří.

Je třeba stále vystupovat s požadavky na jasný, souhrnný praktický program na všech úrovních veřejné správy proti netoleranci, šíření nepravdy a obecně proti svobodě myšlení, projevu a jednání a vůbec činnostem zajištěným Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod, který by propagoval pluralitu a toleranci v rámci ústavních pravidel a obsahoval opatření pro jejich uplatňování v denním životě.

Mezi taková opatření patří zrušení antikomunistických prvků v právním řádu, včetně lustračních zákonů, které jsou v rozporu se samotným ústavním pořádkem ČR, jako od začátku plošně diskriminačních a přežitých. Pro instituce zabývající se extremismem je žádoucí zpřesnit jeho definici, aby bylo vyloučeno jednostranně zaměřené monitorování, případně stíhání jednání, které je v plné shodě s Ústavou české republiky, byly stíhány opravdu společensky škodlivé extremistické skutky a nikoli opoziční názory. Tím se dosáhne právního zajištění plné a rovnoprávné účasti osob s komunistickou orientací, podobně jako všech ostatních, ve všech veřejných činnostech.

Žádoucí opatření k předcházení antikomunismu v rámci jednotlivých ministerstev, která v současnosti nejsou uplatňována, často spíš naopak, a o která je žádoucí usilovat:

- školství, mládeže a tělovýchovy: objektivnost a pravdivost do výuky a vědy – to se týká i jednotlivých vzdělávacích a vědeckých institucí, je třeba výuku národních dějin, především v období nastoupené cesty k socialismu oprostit od různých deformací; na-

opak netrpět extrémní antikomunistické aktivity spolu se všemi ostatními projevy extremismu;

- vnitra a spravedlnosti: instruktáže a přísná pravidla pro veřejnou správu, justici, policii a odborníky pro posuzování extremismu;
- zahraničních věcí: působení v mezinárodních vztazích a organizacích objasňováním extremistického antikomunismu jako součásti extremismu, podpora spolupráce veřejných institucí při působení proti antikomunismu a vyhodnocování a přenášení dobré praxe z jiných států a mezinárodních institucí v oblastech právních opatření, vzdělávání, sdělovacích prostředků atd.;
- kultury: podobná opatření jako vůči výskytu neonacismu, apod.

Společně pak poskytovat podporu nevládním organizacím usilujícím o pravdivý obraz minulosti i současnosti, programům, aktivitám a subjektům spojeným s komunistickou orientací (obecně s nesystémovou a levicovou orientací) stejně jako všem ostatním spolupracujícím a působícím v souladu s ústavně zaručenými zásadami, protože jde o jednu z priorit prosazování demokratického pluralitního chování ve společnosti. Veřejné orgány mohou přispět i k tomu, aby se stejný postoj stal součástí morálních kodexů jednotlivých sdělovacích prostředků, aniž by samozřejmě docházelo k omezování svobody projevu a vyjadřování názorů a stanovisek.

Hlavní pro další vývoj je samotné působení stoupenců a zastánců komunistické orientace, představitelů politických stran, spolků a iniciativ, pravda o jejich dějinách i současném působení. Boj proti antikomunismu je součástí politického boje za osvobození člověka, rovnoprávnost a demokracii s účastí všech, za nastoupení cesty k socialismu, za překonání kapitalismu s jeho notorickými neduhy.

Jsme si vědomi, že u našich politických protivníků vystupují do popředí účelovost a obavy jak z alternativního levicového, a tím spíš socialistického, komunisticky zaměřeného projektu, zejména v kterémkoli období trendu zhoršování sociální a ekonomické situace, kdy si jsou někteří představitelé vědomi narůstání frekvence i hloubky krizí, pravděpodobnosti krachu kapitalistického uspořádání a své odpovědnosti, kterou nesou. Antikomunismus je součástí vyvolání krize společenského vědomí, kterou někteří označují jako komplexní strategii politiky lží, a zastrahování občanů před komunisty a celou radikální levicí s jejich požadavkem zásadní systémové změny.

Podhoubím každého extremismu jsou především chudoba, sociální vyloučení, zmatek ve společnosti, podpora xenofobie, nezdravé morální prostředí a nehorázné a nezasloužené rozdíly v příjmech a životní úrovni, které se snadno projevují jako pocit hluboké křivdy. Prosazujeme vytváření sociálních bariér proti jejich šíření a řízení společnosti tak, aby byly odstraněny. V Komunistické straně Čech a Moravy je naším přirozeným zájmem, spolu s mnoha dalšími subjekty i jednotlivci, v pluralitní společnosti politicky působit programově, otevřeně, snášenlivě, věcně a kooperativně, s aktivním věcným a klidným přístupem vedoucím k vymýcení extremismu, včetně antikomunismu. Nejsme pasivní, příznivě působí mnoho členů strany a jiných demokraticky zaměřených občanů, pro stranu pracující právníci, také např. Haló noviny atd. Cílem je situaci dál zlepšovat.

Projevy radikálního antikomunismu se v uplynulém období týkaly především:

- Doznívajícího úsilí o zákaz nebo omezení činnosti KSČM, které bylo nakonec neúspěšné. Vládní a další orgány byly vládou Petra Nečase (také na základě podnětu tehdejšího Senátu) zaúkolovány zcela nadstandardním sledováním činnosti strany a všech, kdo s ní jakkoli spolupracují.
- Obsahu jak zpravodajských, tak publicistických i kulturních materiálů, vystoupení a pořadů ve velké většině sdělovacích prostředků, včetně – dokonce často především – veřejnoprávních. Běžně obsahují velmi neobjektivní, dokonce nepravdivé informace

- a dochází k překročení jakékoli míry vkusu. Patří k tomu cílevědomé zneužívání všech výročí k útokům proti socialismu, KSČM a konkrétním osobám především ve sdělovacích prostředcích, ale i jinak. Na organizaci antikomunistických projektů se nadále podílejí i státní instituce, které mají úplně jiné poslání.
- Obsahu učebnic a celého pojetí vzdělávacího systému, zvláště ve společenskovedních předmětech.
 - Postojů především pravicových volebních stran a jejich představitelů ve volebních kampaních i po proběhlých volbách. Zároveň došlo k částečnému oslabení projevů antikomunismu přímo ve volebních programech.
 - Slovních útoků a nátlakových akcí vůči představitelům KSČM, které měly jeden ze svých vrcholů po volbách do krajských zastupitelstev v roce 2012.
 - Potvrzení tzv. Bohumínského usnesení na sjezdu ČSSD v březnu 2013 a setrvávání vedení ČSSD na přednostní spolupráci se středovými i pravostředovými stranami ve velké části případů, kdy dochází k rozhodování o směřování její politiky v konkrétní situaci.
 - Často útočného tónu vystoupení v Parlamentu České republiky vůči levici, KSČM i jednotlivcům, diskriminací návrhů předkládaných zástupci za KSČM, na kterém se v různé míře podílejí všechny ostatní parlamentní strany.
 - Stálého působení lustračních zákonů, Ústavu pro studium totalitních režimů zřízeného podle zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu a některých dalších částí právního řádu. Přes odpor značné části veřejnosti, odborných kruhů i ze zahraničí nejsou návrhy na jejich odstranění z právního řádu přijímány.
 - Pokračujících projevů antikomunismu na mezinárodní úrovni – v mezinárodních organizacích i v řadě zemí.
 - Aktivního působení některých seskupení (např. Člověk v tísni, Imperativ, Mladí konzervativci apod.) a jednotlivců zaměřených na antikomunismus.

* * *

Některé užitečné informace z úředního postupu, který vyústil v jednání vlády o možném pozastavení činnosti KSČM 20. července 2011

“Komunistickou symbolikou se zabýval i Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku v rozhodnutí Vajnai vs. Maďarsko (*Application no. 33629/06 z 8. července 2008*). **Označil trestní postih veřejného nošení komunistických symbolů** (rudé hvězdy, srp a kladiva) dle tehdy platného § 269 maďarského trestního zákoníku za [rozporný s článkem 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod](#) garantujícím svobodu projevu. Soud se v odůvodnění rozsudku zaměřil právě na skutečnost, že rudá pěticípá hvězda může mít různé významy, např. její symbolika může být vykládána jako pět prstů dělníků na pěti kontinentech.

2.1 Sledování protidemokratických aktivit KSČM

K monitorování protiprávních aktivit politických stran, které by byly způsobilé narušit demokratický právní stát, jsou příslušné zpravodajské služby. Policie nemůže monitorovat politické subjekty, policie se zabývá pouze konkrétní trestnou činností jednotlivých osob. Ministerstvo vnitra tedy doporučuje vládě, aby uložila **Bezpečnostní informační službě**, aby v souladu se svými zákonnými oprávněními adekvátně sledovala protidemokratické, protiústavní a další nezákonné aktivity KSČM, které by mohly vést k narušení demokratického režimu.

Úřad pro zahraniční styky a informace by se pak měl zaměřit na to, zda existují indicie o spolupráci KSČM se zpravodajskými složkami jiných zemí a zda je KSČM řízena či vy-

znamně finančně podporována ze zahraničí a představují-li takové případné zahraniční kontakty riziko s ohledem na známé záměry takovýchto případných podporovatelů.

2.2 Sledování protidemokratických aktivit občanských sdružení

V rámci pravomoci svěřené ministerstvu vnitra zákonem č. 83/1990 Sb., o právu sdružovacím, bude se **ministerstvo důkladně zabývat činností občanských sdružení, s nimiž spolupracuje KSČM**, a to zejména občanská sdružení Komunistický svaz mládeže, Svaz mladých komunistů Československa, Klub českého pohraničí.

2.3 Aktivity v oblasti vzdělávání dětí a mládeže

Z analýz i znaleckého posudku vyplývá, že v současné době je minulá doba vnímána značně shovívavě, o čemž svědčí i obliba seriálů z minulosti, diskuse o tom, zda “za komunismu nebylo lépe”, apod. Vzhledem k jednoznačným zločinům, k nimž docházelo v době komunistické diktatury, je naprosto nezbytné, aby dětem a mládeži byl poskytnut dostatek informací o době minulé. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** by mělo zajistit, aby na školách probíhaly **odborné diskuse, organizování seminářů a konferencí s politickými vězni minulého režimu na všech stupních škol**, a to i cestou zážitkové pedagogiky (např. návštěva památníku Vojna).

3 Závěr

Na základě výsledků analýz a zhodnocení možností dalšího postupu navrhuje vládě, aby uložila jednotlivým úřadům **konkrétní úkoly tak, jak jsou uvedeny.**”

Vláda je na svém jednání 20. července 2011 ve zjednodušeném znění přijala.

* * *

Souhrnně: Ač s vývojem ve společnosti antikomunismus ztrácí stále více půdu pod nohama, nedochází k jeho celkovému dlouhodobějšímu oslabování. Jsme svědky nejrůznějších kampaní a výbuchů antikomunistických projevů při nejrůznějších příležitostech, včetně opakujících se nátlakových akcí vůči jednotlivým komunistům, účasti státních orgánů na antikomunistických akcích. Svědčí to stále o vysoké úrovni antikomunismu v naší společnosti, a to nejen ve špičkách pravicového politického spektra. Kromě rozborové činnosti a klidných reakcí na základě pravdy a práva je žádoucí také aktivní obrana, zvláště v nejzávažnějších případech.

Metody boje s antikomunismem - doporučení, jak postupovat

1. Pravda. Aktivní všestranné seznamování s komunistickou teorií, programy, cíli, hnutím a jeho dějinami. Nezakrývání chyb ani záporů, jejich rozbor a opatření, aby se neopakovaly. Boj proti antikomunismu je především bojem za “komunistickou myšlenku”, za něco, ne proti něčemu. Bojem za demokratickou, levicově otevřenou, na vědeckém socialismu založenou identitu KSČM (viz Stanovy KSČM) s občansky odpovědným koncepčním myšlením, stranu neprivilegovaných lidí práce v širokém sociálním spektru, stranu diskuse a dialogu fungující jako otevřené fórum, stranu občanské iniciativy a vysoké politické kultury s praktickou sociální politikou v nejširším slova smyslu i s vizí dosažitelné budoucnosti – socialismu.
2. Snášenlivé, věcné a kooperativní chování v pluralitní společnosti, věcný a klidný přístup vedoucí k vymýcení extremismu, včetně antikomunismu. Účast ve spolcích a v občanských iniciativách s podobným chováním a rozhodujícími cíli.
3. Co největší otevřenost a veřejnost jednání a činnosti, přizvávání veřejnosti i sdělovacích prostředků. Stanovování a zveřejňování vstřícných podmínek možné užší spolu-

práce s politickými partnery, včetně ČSSD a jinými subjekty, a to podle věcného obsahu této spolupráce.

4. Aktivní rozvoj teorie a praxe komunistického hnutí. Rozvíjení marxistické metodologie, prosazování ve vzdělávání a samozřejmě v praktické politice. Trvalé vyhodnocování a poučení se z chyb a uplatňování nejlepší praxe. Zvýrazňování tvůrčího charakteru teorie i praxe hnutí spojených s komunistickou orientací, zdroje racionálních myšlenek a nápadů.
5. Teoretické objasňování a seznamování veřejnosti s podstatou, metodami a důsledky antikomunismu.
6. Ukazování antikomunismu jako společenského problému a návrh opatření, aby byl jeho výskyt co nejmenší, a v co nejvyšší míře se mu předcházelo.
7. Další rozpracovávání strategie a taktiky aktivních opatření jednak v obecném působení proti antikomunismu, jednak pro konkrétní projevy antikomunismu proti stranám a organizacím, ve sdělovacích prostředcích, proti osobám nebo skupinám osob.
8. Vystupování především proti snahám o ideologizaci práva všemi zákonnými demokratickými prostředky, parlamentní cestou, právními kroky až na evropskou úroveň a otevírání široké veřejné diskuse na toto téma.
9. Rozbor rizik vyplývajících z právního řádu a z konkrétní situace ve společnosti s navrhováním možných alternativ jejich vylučování. V nezbytných případech využívání právních prostředků obrany proti nejhrubším projevům antikomunismu.
10. Rozbor možností v oblastech: činnost státu a veřejných institucí a požadavky na ně, veřejné vystupování, včetně ve sdělovacích prostředcích, návrhy pro zastupitelské sbory, včetně legislativních, pomoc organizacím a osobám, případně jejich obrana a ochrana, veřejná kontrola, monitorování a stíhání nezákonného chování vycházejícího z antikomunismu. Návrhy, zajištění a uskutečnění konkrétních opatření na různých úrovních od místní po nadnárodní.
11. Informování odpovědných veřejných činitelů, projednávání našeho přístupu a požadování praktických opatření.
12. Průběžné vylepšování metod a jednání v rámci boje proti antikomunismu. Výměna zkušeností s bojem proti antikomunismu v rámci komunistického a radikálně levicového hnutí, vyhodnocování i zahraničních zkušeností.
13. Solidarita s postiženými stranami, osobami, občanskými sdruženími apod. projevována i veřejně, včetně akcí protestu a pomoci. Morální a hmotná podpora, právní pomoc.
14. Účast na pluralitních diskusích a fórech, uplatňování práva na rovnoprávné postavení, v nepřátelsky zaměřených usilovat o selhání takového původního záměru. Pružně reagovat na útoky. Vyvolávání diskusí v tisku – využívat Halo novin, které i naši odpůrci studují.
15. Posuzování a komentování každého návrhu podle obsahu, nikoli podle předkladatele. Obhajoba objektivně analytických postojů, plurality zkušeností a názorů a kultury jejich konfrontace.
16. Pořádání protiakcí k odhalení podstaty antikomunismu, k jeho hrubým projevům a k jejich otupení, vyvrácení a také jako prevenci.
17. Informování veřejnosti (samozřejmě i členské základny a orgánů strany) o průběhu a výsledcích konkrétních případů reakcí na projevy antikomunismu.
18. Vyčlenění nezbytné kapacity na koordinaci boje s antikomunismem v odborném zájmu, případně aparátu strany, proškolení funkcionářů a členů strany o zásadách boje s antikomunismem tak, aby mohl být kvalifikovanou součástí jejich politické činnosti.

Tato doporučení samozřejmě vyžadují přizpůsobení a zpřesnění pro každou konkrétní úroveň, pro každý konkrétní případ.

Možnosti právního postihu projevů antikomunismu

V rámci trestního práva – zákon č. 40/2002 Sb., trestní zákoník:

- § 352 trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (vyhrožování usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobení škody velkého rozsahu nebo užití násilí proti skupině obyvatelů či jednotlivci pro jeho politické přesvědčení, případně spolčení nebo sročení ke spáchání takového činu).
- § 355 trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (kdo veřejně hanobí skupinu osob pro jejich politické přesvědčení, přísněji trestné, pokud tak činí nejméně se 2 osobami nebo tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo obdobně účinným způsobem).
- § 356 trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, případně spolčení nebo sročení ke spáchání takového trestného činu. Přísněji je trestné, pokud tak činí tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo obdobně účinným způsobem, nebo účastní-li se aktivně činnosti skupiny, organizace nebo sdržení, které hlásá diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist).
- § 358 trestný čin výtržnictví (kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti mj. tím, že hrubým způsobem ruší přípravu nebo průběh shromáždění nebo obřadu lidí).
- § 179/1 trestný čin porušování svobody sdružování a shromažďování (kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy omezuje ve výkonu jeho sdružovacího nebo shromažďovacího práva).

Vedle toho jsou přísněji postihovány, pokud se jich někdo dopustí pro jeho rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání, trestné činy vraždy (§ 140/1, 2, 3g trestního zákona), těžkého ublížení na zdraví (§ 145/1, 2 f), ublížení na zdraví (§ 146/1, 2e), mučení a jiného nelidského a krutého zacházení (§ 149/1, 2c), zbavení osobní svobody (§ 170/1, 2b), omezování osobní svobody (§ 171/1, 3b), zavlčení (§ 172/1, 2.,3b), vydírání (§ 175/1, 2f), porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183/1, 2, 3b), poškození cizí věci (§ 228/1, 2, 3b), zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329/1, 2b).

Podle nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012):

§ 12 Každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc (dále jen "orgán veřejné moci"). Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem veřejné moci soud.

§ 13 Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

Pro argumentaci jsou důležité i

Zákon č. 424/1991 Sb. ze dne 2. října 1991, o sdružování v politických stranách a v politických hnutích:

§ 1 (1) Občané mají právo se sdružovat v politických stranách a v politických hnutích (dále jen "strany a hnutí"). Výkon tohoto práva slouží občanům k jejich účasti na politickém životě

společnosti, zejména na vytváření zákonodárných sborů a orgánů vyšších územních samosprávních celků a orgánů místní samosprávy. Zvláštní zákony stanoví, ve kterých případech je výkon tohoto práva omezen.^{1a)}

^{1a)} Např. zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 361/1992 Sb.), zákon ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění zákona ČNR č.26/1993 Sb., zákon ČNR č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky.

§ 3 (3) Nikdo nesmí být omezován ve svých právech proto, že je členem strany a hnutí, že se účastní jejich činnosti nebo je podporuje, anebo že stojí mimo ně.

Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, **Ústava ČR** (v aktuálním znění)

Čl. 4 Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci.

Čl. 5 Politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Článek 3 (1) Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

(3) Nikomu nesmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod.

Článek 10 (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.

(2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života.

(3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Článek 21 (1) Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.

(3) Volební právo je všeobecné a rovné a vykonává se tajným hlasováním. Podmínky výkonu voleného práva stanoví zákon.

(4) Občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím.

Článek 22 Zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti.

Článek 36 (1) Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

Poznámka: U velké části z těchto dobrých a užitečných ustanovení nejsou v právním řádu stanoveny sankce při jejich nedodržování a je tudíž obtížné jejich uplatnění vymoci pro konkrétní případ. Pomocí může být obrátit se na **veřejného ochránce práv** podle **zákona č. 394/1999 Sb.**

* * *